

1. UVOD

Tema ovog seminara su vrijednosni papiri. Svakog dana susrećemo se s nekim papirima. U suvremenoj privredi, u razvijenosti financijskog tržišta, vrijednosni papiri imaju raznovrsnu ulogu u unutarnjem i u međunarodnom prometu. ta se uloga svodi, gledajući globalno, na to da vrijednosni papiri služe kao sredstvo plaćanja, sredstvo kredita i sredstvo robnog prometa. vrijednosni papiri omogućavaju maksimalnu mobilizaciju slobodnih novčanih sredstava i njihovu brzu cirkulaciju u prometu, jer se mogu lako i bez velikih smetnji prenositi s jedne osobe na drugu.

Vrijednosni papiri kao svrsishodan instrument financijskog tržišta efikasno funkcioniraju zbog toga što imaju određena svojstva koje respektiraju raznoliki subjekti financijskog tržišta. kvalitete vrijednosnih papira najviše dolaze do izražaja zbog svoje sigurnosti, očuvanja realne vrijednosti te rentabilnosti i likvidnosti.

Dijelimo ih na investicijske i hibridne vrijednosne papire. Pod investicijskim podrazumijevamo dionice i obveznice dok pod hibridnim podrazumijevamo povlaštene ili preferencijalne dionice, participativne obveznice i izvedenice (prava, opcije, varante, futurese i dr.)

2. POJAM I VRSTE VRIJEDNOSNIH PAPIRA

2.1. Općenito o vrijednosnim papirima

U stručnoj literaturi nailazimo na različita objašnjenja pojma vrijednosnog papira, uvijek polazeći od njegovih bitnih svojstava, uz naglašavanje razlika prema drugim sličnim ispravama. Tako se vrijednosni papir tumači kao isprava o građanskom pravu koje je s ispravom usko povezano, na način da je iskorištavanje toga prava uvjetovano držanjem isprave.¹ Redovito se naglašava kako povezanost isprave i prava ne dolazi kod svih vrijednosnih papira jednako do izražaja. Pri tome se ističu tri elementa povezanosti: uvjet nastanka prava, uvjet prenosivosti prava i uvjet ostvarenja prava. Ipak, sva tri elementa ne moraju kumulativno postojati da bi se isprava smatrala vrijednosnim papirom, ali se prisustvo barem drugog ili trećeg uvjeta smatra neophodnim. Značajke vrijednosnog papira ponekad se izražavaju tako da se on opisuje kao isprava o nekom imovinskom pravu u kojoj je to pravo inkorporirano na način da je isprava neophodna za vršenje toga prava, njegov prijenos ili terećenje.

Vrijednosni papir moguće je odrediti ne samo kao ispravu, već i kao pravni posao ili stvar. Ako se promatra kao pravni posao, naglašava se izdatnikova obveza izvršenja određene činidbe ovlašteniku iz papira. Govoreći o vrijednosnom papiru kao stvari ističe se njegova podobnost da bude objektom stvarnih prava, kao što su vlasništvo i založno pravo. O tome što su vrijednosni papiri postoje različite teorije i gledanja, nastala u različitim društveno – ekonomskim i političkim uvjetima i prostorima. Razvoj robne privrede, širenje tržišta i s tim povezane složene brojne transakcije prometa roba i usluga nalagalo je potrebu efikasnog i sigurnog obavljanja međusobnih poslovnih odnosa, iz kojih su nastale određene tražbine koje postaju sve mobilnije.²

Pojedini vrijednosni papiri nastaju u drugoj polovici 19. st. Kao zajednički naziv za mnogobrojne papire koji su cirkulirali u prometu, a bili su nositelji u njima upisanih prava. Zakonodavstvo iz područja regulative vrijednosnih papira nije postavilo čvrste

---

¹ Rastovčan, P. Vrijednosni papiri, mjenica, ček, Zagreb, 1955., str.1.

² Veselica V. i dr.: "Vrijednosni papiri u gospodarskoj i pravnoj praksi", Inženjerski biro d.d., Zagreb, 1998., str. 7

pojmovne odrednice tog termina, što je rezultiralo posljedicom pravne nesigurnosti. Heinrich Bruner izrazio je shvaćanje o vrijednosnim papirima koje se je uglavnom prihvatilo a to je da je vrijednosni papir isprava u kojoj je upisano neko privatno pravo na način da je za ostvarenje toga prava potrebno posjedovanje same isprave. Pisane izjave dokazuju postojanje prava i simboliziraju egzistenciju potraživanja, odnosno obveze. Na taj način se imovinsko pravno točno fiksira te se prenosi na siguran i podesan način. Prijenosom pisane isprave o postojanju prava, odnosno potraživanja, obavlja se istovremeno i prijenos potraživanja. Papir sam za sebe ima neznatnu vrijednost, ali upisana potraživanja u njemu imaju toliku vrijednost koliko je potraživanje koje je u njemu utjelovljeno. Vrijednosni papiri se mogu prodati trećoj osobi što omogućava cirkulaciju prava na tržištu a to dovodi do nove vrijednosti vrijednosnog papira pa tako razlikujemo vrijednosne papire koji glase na **nominalnu vrijednost i onu tečajnu**.

Nominalna ili naslovna vrijednost je iznos na koji glasi papir i vidi se iz teksta isprave te kod vjerovničkih papira čini visinu tražbina, a kod papira udjela visinu udjela.

Vrijednost po kojoj se kupuju i prodaju papiri naziva se *tečajna vrijednost* vrijednosnih papira. Vrijednosnim papirima može se trgovati na burzama i drugim institucijama koje imaju dozvolu za trgovanje vrijednosnim papirima te se tu formira cijena vrijednosnih papira. Ona može biti veća ili manja od nominalne.

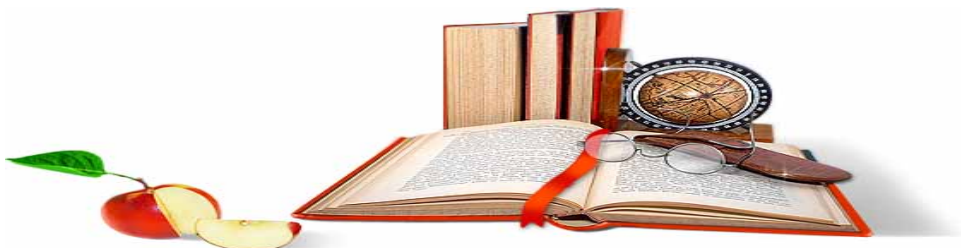
2.2. Tržišta vrijednosnih papira

Vrijednosni papiri pojavljuju se na primarnom i na sekundarnom tržištu. Na primarnom oni se prvi put nude potencijalnim kupcima. Emisijom papira i njihovom prodajom izdatelj pribavlja novčana sredstva, mobilizirajući tako raspršena sredstva u gospodarske svrhe. Za razliku od toga, na sekundarnom tržištu trguje se vrijednosnim papirima koji su već planirani. Može se trgovati organizirano ili neorganizirano pa govorimo o burzama ili drugim uređenim tržištima.

**----- OSTATAK TEKSTA NIJE PRIKAZAN. CEO RAD MOŽETE
PREUZETI NA SAJTU WWW.MATURSKI.NET -----**

**WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
RAZMENA LINKOVA - RAZMENA RADOVA
RADOVI IZ SVIH OBLASTI, POWERPOINT PREZENTACIJE I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJALI.**

**WWW.SEMINARSKIRAD.ORG
WWW.MAGISTARSKI.COM
WWW.MATURSKIRADOVI.NET**

NA NAŠIM SAJTOVIMA MOŽETE PRONAĆI SVE, BILO DA JE TO [SEMINARSKI](#), [DIPLOMSKI](#) ILI [MATURSKI](#) RAD, POWERPOINT PREZENTACIJA I DRUGI EDUKATIVNI MATERIJAL. ZA RAZLIKU OD OSTALIH MI VAM PRUŽAMO DA POGLEDATE SVAKI RAD, NJEGOV SADRŽAJ I PRVE TRI STRANE TAKO DA MOŽETE TAČNO DA ODABERETE ONO ŠTO VAM U POTPUNOSTI ODGOVARA. U BAZI SE NALAZE [GOTОВI SEMINARSKI, DIPLOMSKI I MATURSKI RADOVI](#) KOJE MOŽETE SKINUTI I UZ NJIHOVU POMOĆ NAPRAVITI JEDINSTVEN I UNIKATAN RAD. AKO U [BAZI](#) NE NAĐETE RAD KOJI VAM JE POTREBAN, U SVAKOM MOMENTU MOŽETE NARUČITI DA VAM SE IZRADI NOVI, UNIKATAN SEMINARSKI ILI NEKI DRUGI RAD RAD NA LINKU [IZRADA RADOVA](#). PITANJA I ODGOVORE MOŽETE DOBITI NA NAŠEM [FORUMU](#) ILI NA

maturskiradovi.net@gmail.com